

Humanistisch Verbond

Steunfonds Humanisme

Samengevoegde Jaarrekening 2009

van

Verslaggevende eenheid

Stichting Steunfonds Humanisme

en

Vereniging Humanistisch Verbond

te

Amsterdam

en

Stichting Vrienden van het Humanistisch Verbond afdeling Haaglanden

te

Den Haag

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

Inhoudsopgave

	pagina
<i>Jaarverslag</i>	
Bestuursverslag	1
<i>Jaarrekening</i>	
Balans per 31 december 2009	10
Staat van baten en lasten over 2009	11
Kasstroomoverzicht	12
Algemene toelichting en grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	13
Toelichting op de balans	14
Toelichting op de staat van baten en lasten	18
Lastenverdeling (model C)	21
Toelichting op de lastenverdeling (model C)	22
<i>Overige gegevens</i>	
Accountantsverklaring	24
Resultaatbestemming	26

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

BESTUURSVERSLAG CBF JAARREKENING 2009

1. Statutaire doelstelling

De vereniging **Humanistisch Verbond (HV)**, statutair gevestigd in Utrecht, is een levensbeschouwelijke vereniging. 31 December 2009 heeft de vereniging 12.763 leden, 39 afdelingen en 4 actieve ledengroepen. Zo'n 650 leden zijn aangesloten bij Jong HV, de jongeren in de vereniging. Daarvan zijn circa 650 leden aangesloten bij Jong HV, de jongeren in de vereniging.

De vereniging stelt zich ten doel:

1. Allen te verenigen die instemmen met het humanistisch beginsel, dat wil zeggen met menselijke vermogens het leven en de wereld trachten te begrijpen waarbij wezenlijk voor de mens wordt geacht zijn vermogen tot onderscheidend oordelen waarvoor niets of niemand buiten hem verantwoordelijk kan worden gesteld. Daarbij is ook het nemen van verantwoordelijkheid voor zijn/haar omgeving van essentieel belang. Steekwoorden zijn hierbij zelfbeschikking, gelijke behandeling en verdraagzaamheid; keuzevrijheid speelt daarin een centrale rol.
2. Een centrum te zijn voor verdieping, verspreiding en verdediging van de humanistische levensovertuiging.
3. Activiteiten ontwikkelen of deel te nemen aan activiteiten van anderen welke bijdragen aan het ontstaan van een samenleving van mensen die zich van hun verantwoordelijkheid voor zichzelf, hun medemens, de natuur en de samenleving bewust zijn.

Het **Steunfonds Humanisme**, gevestigd te Amsterdam, is een werkstichting van het Humanistisch Verbond.. De stichting heeft ten doel het bijeenbrengen en beheer van financiële middelen ten behoeve van het Humanistisch Verbond.

2. Bestuursbeleid

2.1 Humanistisch Verbond

Het *Meerjarenprogramma Zelf denken, samen leven 2007 t/m 2011*, (MJP) vastgesteld op de Algemene Ledenvergadering 2007, is leidraad voor het bestuur van het Humanistisch Verbond. Het Meerjarenprogramma kent vier centrale doelstellingen:

- een herkenbare rol van de humanistische levensbeschouwing als een morele en zinvolle levensvisie in de publieke, maatschappelijk-politieke discussie: *het publieke humanisme*;
- het in beeld brengen en op eigentijdse wijze benutten van de rijke traditie aan humanistische inspiratiebronnen bij maatschappelijke en persoonlijke zingevingvragen: *existentieel humanisme*;
- versterking van het draagvlak voor en aanbod van humanistische diensten - geestelijke begeleiding in de zorg, defensie en justitie, uitvaartbegeleiding, vormingsonderwijs en relativering - en het ontwikkelen van een inhoudelijk inspirerende relatie tussen de humanistische dienstverleners en het HV: *gezonden en verbonden*;
- een groeiend aantal leden, grotere betrokkenheid van leden bij de verdieping en profilering van de humanistische levensbeschouwing en versterking van de samenwerkingsrelaties binnen en buiten de Humanistische Alliantie: van verbond naar netwerk.

Het meerjarenprogramma wordt door middel van jaarprogramma's en begrotingen vormgegeven en uitgevoerd.

Het bestuur heeft in 2009 zeven keer vergaderd in aanwezigheid van de directie. De belangrijke onderwerpen zijn:

- herziening wervingsstrategie HV en Steunfonds Humanisme;
- de resultaten van het ledenonderzoek en discussie met leden over de toekomstscenario's voor de vereniging;
- vernieuwing van de geestelijke begeleiding met name in de zorg;
- verbetering samenwerking met Hoofd van Dienst geestelijke begeleiding defensie;
- de gevolgen van de landelijke financiering van het Humanistisch Vormingsonderwijs;
- programma 2009, begroting 2010, jaarrekening en jaarverslag 2009

2 Juli vindt de jaarlijkse beleidsdag plaats met bestuur, directie en medewerkers. Centraal staat de discussie over de toekomst van de vereniging op basis van drie scenario's ontwikkeld door onderzoeksbureau Movisie. Tevens vinden onder externe begeleiding twee bestuursbijeenkomsten plaats over vernieuwing van de humanistisch geestelijke begeleiding in de zorg (16 april en 3 juni).

KPMG Audit
Centraal staat de discussie over de toekomst van de vereniging op basis van drie scenario's ontwikkeld door onderzoeksbureau Movisie. Tevens vinden onder externe begeleiding twee bestuursbijeenkomsten plaats over vernieuwing van de humanistisch geestelijke begeleiding in de zorg (16 april en 3 juni).

(mede) betrekking heeft.
Paraat voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

2.2 Steunfonds Humanisme

De werkzaamheden van het Steunfonds bestaan uit:

- Informatie en werving van nalatenschappen en dienst Executeur Testamentair (ET-schap)
- Juridische en fiscale afhandeling van nalatenschappen
- Uitvoering ET-schap
- Werving en beheer notariële schenkingsakten

Het bestuur vergadert in 2009 drie keer in aanwezigheid van de directie HV. Eén vergadering wordt bijgewoond door de penningmeester van het HV. Dit met het oog op de gewenste afstemming van beleid.

Belangrijkste onderwerpen zijn:

- integratie van de wervingsstrategie Steunfonds en HV;
- opbrengsten nalatenschappen, notariële schenkingsakten, voor- en najaarsactie;
- opbrengsten en beheer beleggingen;
- duurzaam beleggen.

Een deel van de inkomsten draagt het Steunfonds Humanisme af aan het Humanistisch Verbond landelijk bureau en een deel wordt belegd in obligaties en aandelen om de financiële continuïteit van het Verbond op langere termijn te borgen.

2.3. Stichting Vrienden van Humanistisch Verbond afdeling Haaglanden

De Stichting Vrienden van Humanistisch Verbond afdeling Haaglanden heeft als doel het financieel ondersteunen van HV Haaglanden bij activiteiten die de doelstelling van het Humanistisch Verbond ondersteunen en uitdragen. Deze activiteiten dienen plaats te vinden in de regio Haaglanden.

3. Doelstelling activiteiten en resultaten

In het Programma *Zelf denken, samen leven 2009* zijn de centrale doelstellingen van het Meerjarenprogramma 2007 t/m 2011 uitgewerkt in vier programmalijnen:

- *Publiek humanisme*: het ontwikkelen en naar buiten brengen van humanistische visies op maatschappelijke thema's via debat, dialoog, artikelen, ingezonden brieven en persberichten.
In 2009 gebeurt dit rond de thema's 'levensbeschouwing in het publieke domein', 'Zelfbeschikking en het waardig levenseinde', 'Humane vreemdelingenbewaring' en 'Veiligheid en privacybescherming'.
- *Existentieel humanisme*: het op eigentijdse wijze benutten van humanistische inspiratiebronnen bij maatschappelijke en persoonlijke zingevingsvragen.
In 2009 is de humanistische canon ontwikkeld en op 21 juni on line gegaan, het visiedocument *Eigentijds Humanisme* besproken met de humanistisch geestelijk begeleiders bij justitie en defensie, en is de basiscursus persoonlijk en publiek humanisme ontwikkeld en uitgezet in de afdelingen.
- *Gezonden en verbonden*: het versterken van de kwaliteit van en vraag naar humanistisch geestelijke begeleiding.
In 2009 is een beleidsstrategie ontwikkeld voor vernieuwing van de geestelijke begeleiding met name in de zorg. Het HV is kernpartner geworden in het Expertisenetwerk levensvragen ouderen en in samenwerking met de Universiteit voor Humanistiek is een nieuw intervisietraject - Learning Communities – ingevoerd.
- *Van verbond naar netwerk*: het versterken van de betrokkenheid van leden.
In 2009 is een ledenonderzoek verricht naar de belangrijkste motieven voor en verwachtingen van het lidmaatschap. Er zijn toekomstscenario's ontwikkeld die zijn besproken in vijf regionale bijeenkomsten en waarvan de resultaten onderwerp zijn op de Ledendag (inclusief de Algemene Leden Vergadering) in november. Daarnaast is de ALV akkoord gegaan met een Tijdelijke Stimuleringsregeling (2010 t/m 2012) ten behoeve van de stimulering en financiering van ledeninitiatieven in gebieden waar geen afdeling is.

In het jaarprogramma 2009 zijn de programmalijnen uitgewerkt in projecten en activiteiten. Ook zijn streefcijfers opgenomen voor het aantal bezoekers van publieksbijeenkomsten, conferenties en de website en voor de rapport d.d. voor media-aandacht en ledenwinst (zie ook fondsenwerving)

In het Jaarbeeld 2009 *Vernieuwing vanuit traditie* wordt verslag gedaan van de activiteiten, doelen en resultaten in relatie tot de streefcijfers.

Het Jaarbeeld is 21 maart 2010 aan alle leden toegezonden en vanaf 1 april 2010 in te zien via de website *Over* (mede) bereikbaar heeft.

De totale bestedingen aan het realiseren van de doelstellingen in relatie tot de totale baten is in 2009 57,04%

KPMG

KPMG Audit
Documentnummer: 2009-01-01
26 MEI 2010

Paraaf voor identiteitsdoelinden:
KPMG Accountants N.V.

4. Fonds- en ledenwerving

4.1 Ledenwerving

Op grond van de uitkomsten van het Motivaction-onderzoek (2008) naar onze potentiële achterban is in 2009 een nieuwe campagne ontwikkeld wederom door communicatiebureau Imagine en wederom 'con amore'. Deze campagne geeft informatie over humanisme en is in mei 2009 gestart onder de titel 'Geloof u ook meer in het leven voor de dood?'. De nieuwe campagne loopt naast de campagne 'Zonder uw steun is het humanisme aan de goden overgeleverd'.

De rapportages van de kengetallen inzake het ledenverloop zijn in 2009 aanzienlijk verbeterd, als gevolg van het beter functioneren van het nieuwe relatiebeheersysteem dat in 2008 is ingevoerd.

In 2009 is een netto ledenwinst (dat is de ledenwinst waarin de opzeggingen ultimo boekjaar al zijn verwerkt) gerealiseerd van 4%; in absolute getallen netto 436 nieuwe leden. De 4% netto ledenwinst is 2% lager dan het streefpercentage.

In vergelijking met 2008 is het resultaat in 2009 1.018 nieuwe leden tegenover 1.124 in 2008 en 582 opzeggingen tegenover 578 in 2008.

4.2 Fondswerving

In 2009 is in samenspraak tussen HV en het Steunfonds de wervingsstrategie herzien. Met ingang van 2010 zal het Steunfonds zich toeleggen op de juridische en fiscale afhandeling van nalatenschappen, de uitvoering van het ET-schap en het beheer van notariële schenkingsakten en het HV-vermogen. De werving van donaties, nalatenschappen en notariële schenkingsakten wordt overgedragen naar het HV. Voor 2010 is het streven 4% netto ledenwinst.

In 2009 vindt de werving van nalatenschappen en ET-schappen plaats op basis van advertenties en huisbezoeken.

Het werven van extra donaties en notariële schenkingsakten gebeurt via direct mail acties onder HV-leden, op gezamenlijke titel van Steunfonds en HV.

Per 31 december 2009 telt het bestand 473 erfstellers, tegenover 404 per 31 december 2008.

De verhouding van de kosten voor fondsen- en ledenwerving in relatie tot de totale baten eigen fondswerving is in 2009 15,60%

5. Financiën

Het boekjaar 2009 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 751.438. Begroot was een negatief resultaat van € 712.013.

5.1 Baten

De inkomsten in 2009 zijn hoger dan begroot, te weten € 1.419.557 (totale baten € 2.885.491). Dit positieve resultaat heeft enerzijds te maken met de hogere baten uit fondsenwerving, met name uit nalatenschappen, en anderzijds met de hogere baten uit beleggingen. De betere prestaties van de beleggingen is het resultaat van het herstel van de markt (zie toelichting pagina 18).

5.2 Lasten

In totaliteit zijn de uitgaven in 2009 lager dan begroot, te weten € 43.894. Voor een verklaring van de afwijking tussen realisatie en begroting, wordt verwezen naar de toelichting op de lastenverdeling (pagina 22 en 23).

5.3 Vermogen en beleggingen

Een deel van de inkomsten draagt het Steunfonds af aan het Humanistisch Verbond en een deel wordt belegd in obligaties en aandelen om de financiële continuïteit van het Verbond ook op langere termijn te borgen.

Het beheer van de beleggingsportefeuille is uitbesteed aan Schretlen en Co.

Gezien de doelstelling van HV en Steunfonds is het risicoprofiel van de beleggingen 'gematigd defensief'.

De bank heeft een mandaat om binnen de marge van 60% vastrenderende waarden (obligaties) 30% aandelen en 10% alternatieve beleggingen wijzigingen aan te brengen in de portefeuille.

Het bestuur krijgt maandelijks inzicht in de beleggingsportefeuille. Wijzigingen worden altijd vooraf voorgelegd aan de penningmeester en vervolgens goedgekeurd door het bestuur van het Steunfonds.

KPMG
KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.
26 Mei 2010
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

In juni vindt een evaluatie van de beleggingsportefeuille plaats met de accounthouder van Schretlen, de penningmeester en de HV-directie. In december is de accounthouder aanwezig op de bestuursvergadering voor een bespreking van de prestaties van de beleggingen. De prestaties zijn aanzienlijk beter dan in 2008.

Overeenkomstig de afspraak vinden verschuivingen in de beleggingsportefeuille plaats ten gunste van duurzame en ethische fondsen.

Om te voorkomen dat effecten moeten worden verkocht, draagt Schretlen er in 2009 zorg voor dat er voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om het HV van de noodzakelijke middelen te voorzien en om opnames van afdelingen en stichtingen die hun vermogen in beheer hebben bij het Steunfonds uit te betalen.

De 39 afdelingen van het Humanistisch Verbond hebben een grote mate van zelfstandigheid. 15% van de contributie-inkomsten is bestemd voor de afdelingen. Dat bedrag wordt verdeeld naar rato van het aantal leden en afhankelijk van het 'eigen vermogen' van een afdeling. Is dat vermogen te hoog (de berekeningswijze hiervoor is vastgelegd in het huishoudelijk reglement) dan wordt geen contributie afgedragen.

In 2009 wordt € 54.434,- afgedragen aan 24 afdelingen; 15 afdelingen ontvangen geen contributie vanwege een te groot eigen vermogen.

5.4 Functie en omvang continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve van het HV (Vereniging en Steunfonds Humanisme) omvat exclusief bestemmingsreserves per 31 december 2009 € 6.523.477, tegenover € 5.701.228 per 1 januari 2009.

Naast de financiering van het HV heeft het eigen vermogen ook de functie het risico van tegen- of wegvallende inkomsten op te vangen.

Met name de inkomsten uit nalatenschappen zijn met grote onzekerheden omgeven: wanneer nalatenschappen vrijkomen en wat de omvang ervan zal zijn is volstrekt onvoorspelbaar. Ook is sprake van toenemende concurrentie in het werven van nalatenschappen.

Anders dan de baten zijn de kosten van HV/Steunfonds Humanisme in belangrijke mate als 'vast' te typeren. Eventuele noodzakelijke aanpassing van de kostenstructuur onder handhaving van de continuïteit van de organisatie vergt derhalve geruime tijd.

Tegen de achtergrond van deze risico's is een aanzienlijk deel van het eigen vermogen benodigd om enerzijds continuïteitsrisico's voor de korte- en lange termijn te kunnen dekken en een redelijk aantal jaren door te kunnen gaan om alternatieve inkomsten bronnen te genereren. Anderzijds is de reserve ook nodig om in geval van reorganisaties de kosten van een fatsoenlijk Sociaal Plan te kunnen dekken.

Het CBF geeft aan dat van het eigen vermogen een bedrag van 1,5 keer de uitvoeringskosten gereserveerd kan worden als continuïteitsreserve voor de korte termijn. Daarnaast is er volgens de CBF-systematiek ook behoefte aan een continuïteitsreserve om ook in de toekomst aan de verplichtingen jegens de doelstelling te kunnen voldoen.

Normering omvang continuïteitsreserve

Deze bestaat uit vier elementen:

1. De normale CBF norm. Deze norm geeft een buffer om de kosten voor de korte termijn op te vangen.
2. Een opslag op de CBF norm in verband met de bijzondere kostenstructuur van het Humanistisch Verbond. In tegenstelling tot veel goede doelen organisaties heeft het Humanistisch Verbond veel eigen kosten en bijna geen subsidie-uitgaven wat met zich meebrengt dat niet bespaard kan worden door minder projecten van anderen te subsidiëren. Besparingen zijn uitsluitend te bereiken door afbouw van de eigen organisatie.
3. Een separate component omdat het vermogen niet alleen een opvang van risico's is maar een belangrijke inkomstenstroom waarmee de activiteiten gefinancierd worden.
4. De externe opbrengstenstroom uit hoofde van nalatenschappen is erg belangrijk maar erg onvoorspelbaar en volatiel. Er is extra vermogen nodig om deze fluctuaties op te vangen.

5.5 Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve dienstverlening afdelingen bestaat uit twee componenten:

1. een reservering ten behoeve van extra activiteiten voor/door HV afdelingen en HV afdelingen in regio's waar geen afdeling bestaat. De reservering is afkomstig uit de middelen van opbrengsten van afdelingen. In 2009 wordt € 20.000 aan deze reserve onttrokken voor dit doel;
2. een reservering ten behoeve van HV Haaglanden. Deze 'reservering' wordt beheerd door de Stichting Vrienden van het Humanistisch Verbond afdeling Haaglanden. In 2009 wordt het resultaat van de stichting ad € 39.618 gemuteerd op deze bestemmingsreserve.

KPMG

KPMG Audit
Commissaris in regio's
Geneemt naar ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatie doeleinden:
KPMG Accountants N.V.

6. Samenvatting Verantwoordingsverklaring

In de Verantwoordingsverklaring van het HV en het Steunfonds Humanisme wordt verwoord hoe vandaag en morgen inhoud wordt gegeven aan de principes van scheiding van functies, doelbereik en efficiënte middelenbesteding en van een heldere omgang met belanghebbenden.

6.1 Toezicht en bestuur

De Algemene Ledenvergadering (ALV) is het hoogste orgaan van de vereniging. De ALV houdt toezicht op het bestuurlijk functioneren. Het hoofdbestuur heeft daartoe in 2009 de beleidsvoornemens en de begroting 2010 ter vaststelling voorgelegd aan de ALV, die hiermee heeft ingestemd.

Eveneens is het Jaarbeeld 2008 en de jaarrekening 2008 ter goedkeuring voorgelegd aan de ALV, die hiermee akkoord is gegaan.

6.2 Evaluatie bestuur en directie

In 2009 vinden onder externe begeleiding twee bijeenkomsten plaats met *bestuur en directie HV* voor een evaluatie van het functioneren van bestuur en de samenwerking met de directie (8 juli en 11 november).

Resultaat daarvan is onder meer een wijziging van de portefeuille samenstelling in het bestuur. Er is besloten een nieuwe portefeuille in te stellen voor werving en communicatie en de portefeuille voor humanistische diensten te splitsen in één voor geestelijke begeleiding in de zorg en één voor geestelijke begeleiding bij defensie en justitie

In 2009 heeft geen evaluatie van het bestuur *Steunfonds Humanisme* plaatsgevonden.

Op 8 december evalueren HV bestuur (voorzitter en algemeen secretaris) en directie het *functioneren van de directie* in 2009. Dat gebeurt op basis van de Profielschets directeur HV en de resultaatafspraken die gemaakt zijn in het functioneringsgesprek 2008. De samenwerking is naar wederzijdse tevredenheid

6.3 Doelbereik en effectiviteit

Doelbereik

Het *Jaarplan Zelf denken samen leven 2009* is het derde jaarplan ter realisering van het Meerjarenprogramma 2007 t/m 2011.

De activiteiten ter uitvoering van het jaarplan zijn ondergebracht in de programma's Maatschappelijke discussie, Humanistische diensten, Ontwikkeling vereniging, Fonds & ledenwerving, Communicatie.

De activiteiten ten behoeve van het Steunfonds zijn ondergebracht in het onderdeel Beheer nalatenschappen.

De voortgang van de activiteiten en het realiseren van de doelstellingen worden bewaakt via maandelijks werkoverleg met de directie. Werkoverleg inzake het heer nalatenschappen vindt een keer per zes weken plaats. Verslaglegging over het verloop van de activiteiten en de resultaten vindt plaats middels een

Jaarbeeld 2009 dat in maart 2010 is verschenen.

Besteding middelen

Ten behoeve van een effectieve besteding van de middelen worden op jaarbasis budgetten vastgesteld voor de diverse programma's en activiteiten. Op basis van financiële rapportages vindt drie keer per jaar een bespreking plaats tussen verantwoordelijke budgethouders en directie over de voortgang in de uitgaven. Dit kan tot aanpassingen van de activiteiten dan wel van de budgetten leiden. Afwijkingen van de budgetbegroting moeten vooraf worden gemeld aan de directie.

Daarnaast brengt de directie op basis van financiële rapportages drie keer per jaar verslag uit aan het bestuur over de voortgang in de bestedingen en inkomsten. Afwijkingen ten opzichte van de begroting worden besproken en kunnen aanleiding zijn voor wijzigingen in de voorgenomen activiteiten.

Uitgangspunt voor de besteding van de beschikbare middelen zijn:

- een maximale besteding ten gunste van de doelstelling ;
- het percentage middelen besteed aan de eigen fondswerving bedraagt geconsolideerd HV en Steunfonds Humanisme maximaal 25% (CBF norm);

De totale bestedingen aan het realiseren van de doelstellingen in relatie tot de totale baten is in 2009 57,04 %

De verhouding van de kosten voor fondswerving in relatie tot de totale baten onder fondswerving is in 2009 15,60%. Dit is ruim onder de CBF norm.

De bestedingen ten behoeve van beheer en administratie bedraagt in relatie tot de totale baten 6,83%.

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraf voor identificatie doeleinden:
KPMG Accountants N.V.

6.4 Communicatie met belanghebbenden

Het HV ziet als zijn opdracht 'het verdiepen en uitdragen van de humanistische levensbeschouwing en bijdragen aan het realiseren van een humane samenleving". Op grond van deze opdracht is iedereen die deel uitmaakt van onze samenleving in principe een belanghebbende van het HV.

Primaire belanghebbenden zijn echter:

- de leden;
- actieve leden (afdelingsbesturen, activiteitencommissies, ledengroepen).

Leden ontvangen vier keer per jaar het *ledenblad Humus*, dat hen informeert over landelijke HV activiteiten. Daarnaast ontvangen leden geregeld *H-nieuws van de afdeling* waarvan ze deel uitmaken. Ook kunnen leden zich informeren via de *HV-website* voor nieuws en actualiteiten over het HV en de humanistische beweging.

Voor de lokale activiteiten kunnen leden terecht op de *afdelingspagina's van de website* en voor ondersteuning bij hun activiteiten kunnen ze terecht op de *servicepagina's*.

Daarnaast ontvangen de actieve leden maandelijks een *digitale nieuwsbrief* over de belangrijke gebeurtenissen en activiteiten in het HV.

Over de voortgang en resultaten van de activiteiten worden leden geïnformeerd via het *Jaarbeeld* dat in mei naar alle leden wordt gestuurd en via de ALV.

Jaarrekening HV, Steunfonds Humanisme en de *geconsolideerde jaarrekening* worden integraal gepubliceerd op de website. De afzonderlijke jaarrekening HV wordt vastgesteld door de ALV.

6.5 Werk in uitvoering

In 2009 is het gesprek met de afdelingen geopend over centralisering van het beheer van de afdelingsfinanciën. Doel is het vergroten van het inzicht in de afdelingsfinanciën en vereenvoudiging van het administratieve proces. De afdelingen hebben hier afwijzend op gereageerd. In 2010 wordt onderzocht welke alternatieven er zijn teneinde de inzichtelijkheid te vergroten.

7. Samenstelling bestuur

7.1 Humanistisch Verbond

Het bestuur van het *Humanistisch Verbond* bestaat op 31 december 2009 uit:

Rein Zunderdorp voorzitter

Sinds: november 2005

Portefeuille: woordvoerder/representatie HV, visie, vertegenwoordiging HV bestuur Universiteit voor Humanistiek, Stichting Socrates, Humanistische Alliantie

Functie dagelijks leven: Directeur Zunderdorp Beleidsadvies & Management

Nevenfuncties:

- Bestuurslid Radio Nederland Wereldomroep
- Secretaris Forum voor Democratische Ontwikkeling
- Voorzitter Forum on Debt and Development
- Vicevoorzitter Trefpunt PvdA en Levensovertuiging

Magdeleen Sturm, algemeen secretaris

Sinds: november 2007

Portefeuille: personeel en organisatie, fonds&ledenwerving

Functie dagelijks leven: Partner Lysias consulting group

Nevenfuncties:

- Bestuurslid Stichting Steunfonds Humanisme
- Redactielid Managementsite
- Mentor Stichting Giving Back

Jan van Oudenaarden, penningmeester

Sinds: november 2003

Portefeuille: financiën/CBF Keur, DVO Humanitas, Steunfonds Humanisme, vertegenwoordiging HV Stichting

De Weezenkas

Functie dagelijks leven: Directievoorzitter van Rabobank Salland gevestigd te Deventer

KPMG Audit

Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.

Paraaf voor identificatiedoeleinden

KPMG Accountants 6

Nevenfuncties:

Voorzitter bestuur Humanitas District Oost
Bestuurslid Nederlandse Maatschappij voor Nijverheid en Handel, departement Deventer
Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Grondbank Salland

Rob Buitenweg, algemeen bestuurslid

Sinds: november 2005

Portefeuille: internationaal, visie

Functie dagelijks leven: voormalig Hoofddocent Mensenrechten Universiteit voor Humanistiek

Nevenfuncties:

Vice-president Europese Humanistische Federatie

Saskia Daru, algemeen bestuurslid

Sinds: november 2003

Portefeuille: verenigingszaken, Jong HV

Functie dagelijks leven: projectleider Vrijwillige Inzet MOVISIE

Nevenfuncties:

Bestuurslid Vereniging van Eigenaren De Nieuwe Manege

7.2 Steunfonds Humanisme

Het bestuur van het *Steunfonds Humanisme* bestaat op 31 december 2009 uit:

Gerrit Jan van Otterloo, voorzitter

Sinds: 17 september 2001

Functie dagelijks leven: zelfstandig ondernemer opererend als :

gemachtigde/deskundige College sanering zorginstellingen
(bijzondere opdrachten, saneringen en onroerend goed);
onderzoeker;
publicist en inleider;
(internationaal) adviseur;
bemiddelaar en begeleider van fusies

Nevenfuncties:

Voorzitter Raad van Toezicht Stivoro (voor een rookvrije toekomst)

Vice voorzitter Raad van Toezicht Stichting Steinmetz/de Compaan te Den Haag (tot 1 april 2009)

Voorzitter Raad van Bestuur Stichting Continuering Uitvoering AWBZ West
(Haagse Wijk- en Woonzorg; vanaf 7 februari 2009)

Voorzitter Raad van bestuur Continuering Uitvoering AWBZ en WMO Groningen e.o.
(Thuiszorg Groningen; vanaf 7 februari 2009)

Voorzitter Stichting HSHB (Steunfonds voor humanistische projecten in de ouderenzorg)
Stichting HSHB Dienstverlening

Secretaris Kring van Experts (Krex), vereniging gemachtigde Csz

Chairman Stichting Health Management and Quality

Secretaris commissie rechtspositie van de vereniging oud-leden Tweede Kamer

Lid Governancecommissie Gezondheidszorg van het Scheidsgerecht (tot 1 juni 2009)

Tjittra Basdew, Secretaris/penningmeester

Sinds: 20 augustus 2001

Functie dagelijks leven: zelfstandig ondernemer opererend als Financieel Interim Manager

Wim Meijling, Algemeen bestuurslid

Sinds: 9 december 2002

Functie dagelijks leven: Notaris Notariskantoor Mollink Wunsch te IJssel

Nevenfuncties:

Lid Kamer van Toezicht over de notarissen en kandidaat-notarissen Almelo

Docent Erfrecht Beroepsopleiding notariaat

Namens het HV: Lid Raad van Toezicht Zorgcentrum De Posten te Enschede

Voorzitter Stichting Holding van Landschoot te Denekamp

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

Magdeleen Sturm, algemeen bestuurslid

Sinds: 26 april 1999

Functie dagelijks leven: partner Lysias consulting group

Nevenfuncties:

Algemeen secretaris hoofdbestuur Humanistisch Verbond

Redactielid Managementsite;

Mentor Stichting Giving Back.

Alle bestuursleden zijn actief op onbezoldigde basis. Zij kunnen onkosten declareren op basis van specificaties. Aan bestuurders worden geen leningen, voorschotten en garanties verstrekt.

Directie

Directie: *I.M. de Vries*

Sinds: 1 januari 2004

Nevenfuncties:

Lid Dagelijks Bestuur Humanistische Alliantie (vice-voorzitter en penningmeester)

Voorzitter Programmaraad Humanistische Omroep

Bestuurslid Humanistische Omroep

8. Beleid en begroting 2010

Beleid HV

De centrale doelstellingen blijven voor 2010 ongewijzigd.

Overeenkomstig de resultaten van de activiteiten zijn de streefcijfers voor het aantal bezoekers van de website en voor de ledenwerving aangepast. De netto ledenwinst is vastgesteld op 4% (was 6% in 2009) en de groei voor bezoekers op de website - zowel voor de publiekssite als voor de afdelingssite - is vastgesteld op 15%, (was 15% - 20%; gerealiseerd 18%).

De resultaten in 2009 van de projecten in de programmalijn *publiek humanisme* onderstrepen het belang van focus is op enkele thema's voor een langere periode. Het humanisme en het HV krijgen daarmee een duidelijker profiel. Derhalve worden de thema's in 2010 gehandhaafd. Het accent ligt op het agenderen van de eigen thema's in de maatschappelijke discussie en in mindere mate reageren op de actualiteit/acties van derden. Die worden vooral gebruikt als 'kapstok' voor de eigen agenda.

Wat betreft het *existentieel humanisme* ligt het accent in 2010 op de afronding van de humanistische canon, op het ontwikkelen van een levenskunstwijzer voor de HV-website die het bestaande aanbod aan cursussen, lezingen etc. over levenskunst van verwante humanistische organisaties in beeld brengt. Ook wordt in 2010 op de website aandacht besteed aan alledaagse en persoonlijke zingevingsvragen die samenhangen met de thema's in het publieke humanisme.

In de programmalijn *gezonden en verbonden* ligt in 2010 de nadruk op het vernieuwingsbeleid voor de humanistische begeleiding in de zorg: uitvoering van projecten Expertisenetwerk levensvragen ouderen, uitbreiding van de Learning Communities en het instellen van een pioniersgroep vernieuwingsgezinde geestelijk begeleiders. Daarnaast wordt in 2010 de Beroepscode Geestelijke Begeleiding herzien inclusief de klachtenprocedure.

Bij *van verbond naar netwerk* ligt in 2010 accent op in samenspraak met de achterban komen tot een nieuw meerjarenprogramma 2012 – 2016 en op het invoeren van interactieve instrumenten om deskundige leden te betrekken bij de inhoudelijke doelstellingen (ledenpanel).

Voor de *werving* ligt het accent in 2010 op uitwerking van de ledenwervingcampagne 'Geloof u ook meer in het leven voor de dood?' in radiospots en een plan van aanpak voor de werving van donateurs.

In samenhang met werving ligt in 2010 voor *communicatie* het accent op het voorbereiden van de samenvoeging van het ledenblad Humus met het kwartaaltijdschrift Human (Uitgeverij BOOM) in 2011. Daarnaast wordt de samenhang tussen de HV-media - blad, digitale nieuwsbrief, website - versterkt en wordt er als de samenhang daarvan met de website Human.nl, de website van de Humanistische Omroep en de Humanistische Alliantie.

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

Beleid Steunfonds

In 2010 wordt het nieuwe beleid inzake werving en beheer ingevoerd. De werkzaamheden in 2010 zullen derhalve gericht zijn op stroomlijning van de juridische en fiscale afhandeling van nalatenschappen en ET-schappen, middels standaardisering van een aantal werkzaamheden, verdere ontwikkeling van de kengetallen inzake nalatenschappen en ET-schappen. December 2009 is daartoe een juridisch medewerker aangesteld.

Kostentoerekening

Met ingang van 2010 zal de kostentoerekening naar doelstelling, eigen fondsenwerving en administratie en beheer plaatsvinden op basis van een urenregistratie van de werkzaamheden.

Begroting 2010

Baten

Baten uit fondsenwerving	1.467.500
Baten uit beleggingen	140.000
Subsidies	50.000
Overige baten	15.000

Totaal baten **1.672.500**

Lasten

Beteed aan doelstelling: 1.625.974

Werving baten:

Kosten eigen fondsenwerving	367.335
Kosten beleggingen	32.000
	399.335

Kosten beheer administratie 154.515

Totale lasten **2.179.824**

Resultaat boekjaar **- 507.324**

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

SAMENGEVOEGDE BALANS PER 31 DECEMBER 2009

	31 december 2009		31 december 2008	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Materiële vaste activa		39.607		54.854
		39.607		54.854
Vorderingen en overlopende activa	1.416.448		1.244.563	
Effecten	5.447.651		3.863.730	
Liquide middelen	1.007.860		2.032.997	
		7.871.959		7.141.290
Totaal activa		7.911.566		7.196.144
PASSIVA				
Reserves en fondsen				
<i>Reserves</i>				
Continuïteitsreserve	6.523.477		5.701.228	
Bestemmingsreserves	744.872		815.683	
		7.268.349		6.516.911
Kortlopende schulden en overlopende passiva		643.217		679.233
Totaal passiva		7.911.566		7.196.144

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

SAMENGEVOEGDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2009

	Realisatie 2009 €	Begroting 2009 €	Realisatie 2008 €
Baten:			
Baten uit fondsenwerving	2.003.742	1.290.634	2.023.244
Subsidies	87.253	30.000	29.924
Baten uit beleggingen	794.496	145.300	-803.240
Som der baten	2.885.491	1.465.934	1.249.928
Lasten:			
Besteed aan doelstellingen	1.645.807	1.666.330	1.590.603
Werving baten:			
Kosten eigen fondsenwerving	312.660	330.307	315.248
Kosten van beleggingen	29.919	32.000	29.267
Beheer en administratie:			
Kosten beheer en administratie	145.667	149.310	138.428
Som der lasten	2.134.053	2.177.947	2.073.546
Resultaat boekjaar	751.438	-712.013	-823.618
Het resultaat is als volgt verdeeld:			
Toevoeging bestemmingsreserve Jong HV	505		1.625
Onttrekking bestemmingsreserve afschrijvingen	-11.698		-11.698
Onttrekking bestemmingsfonds MA-Rotterdam			-2.410
Vrijval restant bestemmingsfonds MA-Rotterdam			-8.947
Onttrekking/toevoeging bestemmingsreserve dienstverl. Afc	-20.000		49.000
Onttrekking/Toevoeging bestemmingsreserve dienstverlening afdelingen inzake St Vrienden afd. Haaglanden	-39.618		14.242
Toevoeging/Onttrekking continuïteitsreserve	822.249		-865.430
	751.438		-823.618

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

KASSTROOMOVERZICHT

	<u>2009</u>
KASSTROOM UIT OPERATIONELE ACTIVITEITEN	
Positief resultaat	751.438
Aanpassing voor:	
Afschrijving	15.247
Verandering in werkkapitaal:	
Mutatie vorderingen	-1.755.806
Mutatie kortlopende schulden	-36.016
Kasstroom uit operationele activiteiten	<u>-1.791.822</u>
KASSTROOM UIT INVESTERINGSACTIVITEITEN	
Investerings in materiële vaste activa	0
Desinvesteringen van materiële vaste activa	
Kasstroom uit investeringactiviteiten	<u>0</u>
KASSTROOM UIT FINANCIERINGSACTIVITEITEN	
Vermogensstorting naar bestemmingsreserve	0
Mutatie langlopende vorderingen	<u>0</u>
	0
Totale kasstroom	<u>-1.025.137</u>

HET VERLOOP VAN DE LIQUIDE MIDDELEN IS ALS VOLGT:

Stand per 1 januari	2.032.997
Stand per 31 december	1.007.860
Afname liquide middelen	<u>-1.025.137</u>

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V. 12

ALGEMENE TOELICHTING EN GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de eisen zoals verwoord in Richtlijn 650 voor fondswervende instellingen.

Grondslagen voor waardering activa en passiva

De in de balans opgenomen activa en passiva zijn, voorzover niet anders wordt vermeld, tegen nominale waarde opgenomen.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschafwaarde minus de afschrijvingen. De afschrijvingen zijn lineair op basis van een geraamde economische levensduur en zijn als volgt:

- inventaris	20%
- computerapparatuur en -programmatuur	20%
- overige installaties	20%

In het jaar van aanschaf wordt tijdsevenredig afgeschreven.

Vorderingen

Vorderingen zijn opgenomen voor de nominale waarde, zonodig onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

Grondslagen voor de bepaling van de resultaten

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben.

Overschotten/ tekorten op de baten worden verwerkt in de desbetreffende bestemmingsreserves .

Bij de bepaling van het resultaat zijn, voorzover niet anders wordt vermeld, de aan het boekjaar toe te rekenen kosten en opbrengsten opgenomen.

Nalatenschappen en ontvangen bijdragen uit acties van derden worden verantwoord in het jaar van ontvangst, ongeacht of het een voorschot of afrekening betreft. De reeds aangemelde nalatenschappen worden verantwoord indien de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De overschotten en tekorten worden toegelicht onder de staat van baten en lasten.

Kostentoerekening

Kosten worden toegerekend aan de doelstelling, werving baten en beheer en administratie op basis van de volgende maatstaven:

- * Direct toerekenbare kosten worden direct toegerekend
- * De onderstaande niet direct toerekenbare kosten worden als volgt verdeeld:
  - personeelskosten
  - huisvestingskosten
  - organisatiekosten
  - afschrijving en rente

Doelstelling	75,93%
Eigen Fondsenwerving	14,86%
Beheer en administratie	9,21%
	100,00%

Voor elk personeelslid is door de directie een zo juist mogelijk inschatting gemaakt van de urenbesteding gesplitst naar doelstelling, eigen fondsenwerving en beheer en administratie. Op basis van deze verdeling zijn bovengenoemde percentages tot stand gekomen.

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft. 13
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

TOELICHTING OP DE SAMENGEVOEGDE BALANS

ACTIVA

	Overige Installaties	Computers	Overige Inventaris	Totaal 2009	Totaal 2008
Materiële vaste activa					
	€	€	€	€	€
<i>1 januari 2009</i>					
Aanschaffingswaarden	2.149	19.317	69.325	90.791	82.171
Cumulatieve afschrijvingen	2.149	15.835	19.292	37.276	18.852
Boekwaarde Lokale afd	0	1.339	0	1.339	1.324
Boekwaarden 1 januari	0	4.821	50.033	54.854	64.643
Mutaties					
Investeringen	0	0	0	0	8.620
Investeringen lokale afdelingen	0	0	0	0	1.045
Desinvesteringen	0	0	0	0	0
Desinvesteringen lokale afdelingen	0	0	0	0	199
Cumulatieve afschrijving desinvestering	0	0	0	0	-199
Afschrijvingen	0	1.326	13.292	14.618	18.424
Afschrijving lokale afdelingen	0	629	0	629	1.030
Totaal mutaties	0	-1.955	-13.292	-15.247	-9.789
<i>31 december 2009</i>					
Aanschaffingswaarden	2.149	19.317	69.325	90.791	90.791
Cumulatieve afschrijvingen	2.149	17.161	32.584	51.894	37.276
Boekwaarde Lokale afd	0	710	0	710	1.339
Boekwaarden 31 december	0	2.866	36.741	39.607	54.854

Alle activa zijn primair benodigd voor de bedrijfsvoering.

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

	31-12-2009	31-12-2008
	€	€
Vorderingen en overlopende activa		
Debiteuren	65.729	54.345
Interest obligaties	72.896	58.253
Nog te ontvangen legaten en notariële schenkingen	1.237.658	1.103.915
Overige vorderingen en overlopende activa	40.165	28.050
	<u>1.416.448</u>	<u>1.244.563</u>
- Debiteuren		
Debiteuren	65.729	54.345
Voorziening voor oninbaarheid	0	0
Stand per 31 december	<u>65.729</u>	<u>54.345</u>

Er is ultimo 2009 geen voorziening voor oninbare debiteuren noodzakelijk.

Effecten

	2009	2009	2008	2008	
	€	%	€	%	
Obligaties	3.261.101	60%	2.383.953	62%	
Aandelen	1.677.403	31%	1.015.024	26%	
Alternatieve aandelen	509.147	9%	464.753	12%	
	<u>5.447.651</u>	<u>100%</u>	<u>3.863.730</u>	<u>100%</u>	
	Obligaties	Aandelen	Alternatieve beleggingen	Totaal 2009	Totaal 2008
Stand per 1 januari	2.383.953	1.015.024	464.753	3.863.730	5.261.594
Aankopen	927.713	522.979	86.265	1.536.957	3.289.434
Verkopen	394.101	86.707	81.550	562.358	3.586.272
Koersresultaat	343.536	226.107	39.679	609.322	-1.101.026
Stand per 31 december	<u>3.261.101</u>	<u>1.677.403</u>	<u>509.147</u>	<u>5.447.651</u>	<u>3.863.730</u>

Als gevolg van de kredietcrisis zijn de effecten aanzienlijk in waarde afgenomen.

	31-12-2009	31-12-2008
	€	€
Liquide middelen		
ING-Bank	92.254	240.869
ASN bank	5.890	5.132
Rabobank	7.601	85.689
Schretlen & Co	617.178	1.415.843
Liquide middelen Afdelingen	255.927	212.144
Spaarrekeningen Afdelingen	29.010	73.320
	<u>1.007.860</u>	<u>2.032.997</u>

Per 31 december 2009 zijn alle liquide middelen direct opvraagbaar.

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V. 15

PASSIVA

Reserves

	Continuïteitsreserve	Bestemmingsreserves	Totaal 2009	Totaal 2008
	€	€	€	€
Stand per 1 januari	5.701.228	815.683	6.516.911	6.623.434
Mutatie via resultaatbestemming	822.249	-31.193	791.056	-826.503
Mutatie via resultaatbestemming		-39.618	-39.618	14.242
St. Vrienden van het Humanistisch Verbond afd. Haaglanden		0	0	705.738
Stand per 31 december	<u>6.523.477</u>	<u>744.872</u>	<u>7.268.349</u>	<u>6.516.911</u>

Continuïteitsreserve

Deze reserve is gevormd ter dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat ook in de toekomst alle verplichtingen nagekomen kunnen worden. De noodzakelijk geachte omvang van deze reserve is ultimo 2009 berekend op € 17.402.000.

De onderbouwing van deze reserve bestaat uit 4 elementen te weten:

- De normale CBF-norm. Deze norm geeft een buffer om kosten voor de korte termijn op te vangen. De CBF-norm is 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie voor een bedrag van € 3.201.000.
- Een opslag op de CBF-norm in verband met de bijzondere kostenstructuur van HV. In tegenstelling tot veel goede doelenorganisaties heeft HV veel eigen kosten en bijna geen subsidie-uitgaven. Voor deze component wordt een opslag van 1 gehanteerd op de normale CBF norm: € 3.201.000.
- Een separate component omdat het vermogen niet alleen een opvang van risico's is, maar een belangrijke inkomstenstroom, waarmee de activiteiten gefinancierd worden. Voor deze component is een beleggingsvermogen nodig van circa € 6.000.000.
- De externe opbrengsten uit hoofde van nalatenschappen zijn erg belangrijk maar erg onvoorspelbaar en volatiel. Er is extra vermogen nodig om deze fluctuaties op te vangen. Sinds het boekjaar 2003 worden de inkomsten uit nalatenschappen begroot op € 400.000. Om een rendement van € 400.000 te genereren moet de beleggingsportefeuille gegroeid zijn tot € 10.000.000, uitgaande van een gemiddeld rendement van 4%. Veiligheidshalve is een extra vermogen nodig van 50% van € 10.000.000 om fluctuaties op te vangen. Derhalve € 5.000.000.

Bestemmingsreserves

	Bestemmingsreserve	Totaal	Totaal		
	Diensver- lening afd. €	reserve Jong HV €	reserve Afschrijving €	2009 €	2008 €
Stand per 1 januari St. Vrienden van HV	719.980	3.324	43.379	766.683	56.776
Stand per 1 januari dienstverlening afdeling	49.000			49.000	0
Mutatie via resultaatbestemming	-20.000	505	-11.698	-31.193	38.927
St. Vrienden van het Humanistisch Verbond				0	705.738
Resultaat St. Vrienden van HV	-39.618			-39.618	14.242
Stand per 31 december	<u>709.362</u>	<u>3.829</u>	<u>31.681</u>	<u>744.872</u>	<u>815.683</u>

De bestemmingsreserves betreffen door het bestuur geormerkte gelden voor specifieke doeleinden. Het zijn geen verplichtingen aan derden.

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V. 6

Dienstverlening afdelingen : Deze bestemmingsreserve is samengesteld uit de bestemmingsreserve ten behoeve van de St. Vrienden van het Humanistisch Verbond Haaglanden en voor overige dienstverlening afdelingen. De bestemmingsreserve St. Vrienden van HV wordt gemuteerd met het resultaat van de stichting. De bestemmingsreserve dienstverlening afdelingen is ontstaan uit de ontvangen gelden van opgeheven afdelingen voor nieuwe ontwikkelingen binnen de vereniging ten behoeve van de afdelingen en actieve leden (vrijwilligersbeleid). In 2009 wordt € 10.000 onttrokken ten behoeve van Platform Burgerrechten en € 10.000 ten behoeve van de overschrijding op activiteiten afdelingen.

Jong HV: De eventuele onderbesteding in enig jaar van de realisatie ten opzichte van de begroting wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve.

Afschrijving: Deze bestemmingsreserve is ontstaan uit de bijdrage van Stichting Steunfonds Humanisme voor de aanschaf van de nieuwe inventaris als gevolg van de verhuizing. De jaarlijkse afschrijvingen op deze activa worden onttrokken aan deze bestemmingsreserve.

	<u>31-12-2009</u>	<u>31-12-2008</u>
	€	€
Kortlopende schulden en overlopende passiva		
Schulden overige Humanistische organisaties	314.151	325.957
Vooruit ontvangen contributies	2.026	129.824
Te betalen salariskosten	52.701	45.876
Te betalen loonheffing	50.001	37.381
Te betalen pensioenpremie	2.178	486
Crediteuren	170.215	95.501
Rekening-courant Stichting HUB	75	255
Accountantskosten	10.858	4.860
Bijdrage LVHVO	0	15.000
Nog te betalen diverse kosten	41.012	24.093
Totaal kortlopende schulden en overlopende passiva	<u>643.217</u>	<u>679.233</u>

In tegenstelling tot vorig jaar zijn in december 2009 niet de acceptgirokaarten verstuurd voor de contributie over 2010. De vooruitontvangen contributies zijn incidentele stortingen van leden voor het volgende jaar.

De te betalen salariskosten zijn gestegen ten opzichte van vorig jaar doordat de personeelskosten zijn gestegen en de daarmee samenhangende reservering voor vakantiegeld en vakantiedagen dus ook.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

In art. 2 van haar statuten staat:

"De stichting heeft ten doel het bijeenbrengen van financiële middelen ten behoeve van het Humanistisch Verbond."

Met betrekking tot het huren van onroerend goed is een huurverplichting aangegaan op 1 april 2007 voor een periode van 10 jaar tot en met 31 maart 2017. De verplichting is € 71.455 per jaar, geïndexeerd vanaf 2008. Indexering vindt jaarlijks plaats.

Met betrekking tot de dienstverlening is een verplichting aangegaan op 6 november 2007 voor de periode van 5 jaar te weten 1 januari 2008 tot en met 31 december 2012. De verplichting is € 105.941 per jaar.

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

TOELICHTING OP DE SAMENGEVOEGDE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	Realisatie 2009 €	Begroting 2009 €	Realisatie 2008 €
Baten:			
Baten uit fondsenwerving			
Nalatenschappen	1.148.594	400.000	1.051.817
Periodieke bijdragen	61.257	70.000	66.766
Notariele schenkingsacten	30.744	20.000	44.533
Actie-opbrengsten	94.085	70.000	94.743
Overige bijdragen en giften	16.882	5.000	64.892
Contributies en donaties	594.036	595.000	589.450
Giften en schenkingen	5.582	0	12.803
Giften en schenkingen afdelingen	5	0	4.538
Subsidies ontvangen door Afdelingen	6.343	60.400	0
Overige subsidies	0	25.000	25.000
Deelnemersbijdragen	9.825	3.000	0
Opbrengsten verkoop	6.876	2.000	11.956
Opbrengst Activiteiten afdelingen	17.420	18.100	20.034
Overige baten afdelingen	12.093	22.134	35.934
Ontvangen saldi opgeheven afdelingen		0	778
	<u>2.003.742</u>	<u>1.290.634</u>	<u>2.023.244</u>

De nalatenschappen zijn zeer moeilijk te vergelijken met de begroting en het vorig jaar. Ulimo boekjaar worden de nalatenschappen zo betrouwbaar mogelijk vastgesteld en wordt een balanspost opgenomen voor nog te ontvangen nalatenschappen die betrekking hebben op het boekjaar.

De periodieke bijdragen en overige bijdragen en giften moeten voor de vergelijking met de begroting bijelkaar genomen worden. In 2008 is een incidentele gift opgenomen van € 50.000 wat voor het grootste deel de daling ten opzichte van vorig jaar verklaard.

De betalende leden zijn in 2009 gestegen van 10485 naar 11139. Dit is een stijging van 654 leden met een procentuele stijging van 6,2%. De opbrengst is gestegen met 0,8% ten opzichte van 2008, wat inhoudt dat het financiële effect van de stijging van het ledenaantal in 2009 nog niet is gerealiseerd. De gemiddelde ontvangen contributie per lid in 2009 was € 53,33 (2008; € 56,20).

De deelnemersbijdragen zijn hoger dan begroot door de opbrengst van cursussen met betrekking tot de uitvaartbegeleidingen welke in 2008 gegeven zijn en in 2009 zijn gefactureerd voor een bedrag van € 5.035.

Subsidies

Subsidie VWS (t.b.v. SOM)	0	0	5.470
Subsidie OC&W (COC)	87.253	30.000	24.454
	<u>87.253</u>	<u>30.000</u>	<u>29.924</u>

De subsidie van OC&W ten behoeve van het project Dialoog wordt via COC Nederland aan ons uitbetaald. Deze subsidie is hoger dan begroot doordat het Humanistisch Verbond meer activiteiten uitvoert die ten laste van deze subsidie gebracht worden en doorbelast worden aan het COC.

Baten uit beleggingen

Obligatierente	120.898	120.000	163.195
Dividend	9.159	20.000	19.147
Rente obligaties ongerealiseerd	4.441	0	-8.291
Gerealiseerd winst/verlies bij verkoop effecten	15.757	KPMG Audit	65.843
Waardeveranderingen effecten ongerealiseerd	609.322	Document waarvoor	958.067
Interest op beleggingsrekeningen	9.811	26 MEI 2010	19.764
Interest baten	2.869	5.300	18.671
Interest baten afdelingen	2.037	0	3.164
	<u>794.496</u>	(m.b.v. 300)	<u>803.240</u>
		Paraat voor identificatie	
		KPMG Accountants	

	Realisatie 2009 €	Begroting 2009 €	Realisatie 2008 €
Lasten:			
Besteed aan doelstellingen			
Activiteitskosten:			
Humus	48.326	50.000	51.413
Jaarbeeld	10.474	11.000	11.031
Algemene ledenvergadering	16.230	10.000	9.479
Dienstverlening afdelingen	27.361	12.000	8.098
Activiteiten afdelingen	8.395	10.000	5.165
Jong HV	6.995	7.500	5.875
Human tijdschrift	533	0	0
Publiciteit	2.956	8.000	10.978
Website	9.303	10.000	11.382
Van Praagprijs	34.776	35.000	12
De Dialoog	3.082	5.000	443
Diverse activiteiten	31.276	40.000	77.329
Diensten-Geestelijke Verzorging	42.141	42.000	34.272
Diensten-Relatieviering	3.193	1.000	73
Diensten-Netwerk Vrijgevestigden	298	1.000	103
Diensten HVO	745	1.000	17
Humanistische Alliantie	15.300	15.000	15.000
Humanistisch archief	39.367	10.000	10.000
LHVVO	8.750	15.000	15.000
IHEU	6.092	7.000	7.036
EHF	1.000	1.000	1.000
Projecten afdelingen	128.287	143.870	175.656
	<u>444.880</u>	<u>435.370</u>	<u>449.362</u>
Personele kosten	802.028	787.779	741.806
Huisvestingskosten	82.821	90.797	82.350
Organisatiekosten	295.828	291.286	282.789
Afschrijving en rente	20.250	61.097	34.296
	<u>1.645.807</u>	<u>1.666.330</u>	<u>1.590.603</u>

Algemene ledenvergadering: De algemene ledenvergadering heeft in 2009 een ander karakter gekregen en is onderdeel geworden van een ledenontmoetingsdag. Als gevolg hiervan zijn de kosten hoger dan was begroot.

Dienstverlening afdelingen : deze kosten zijn hoger dan begroot als gevolg van de verhoogde activiteiten ten behoeve van de afdelingen. Een deel van de overschrijding (€ 10.000) wordt ten laste van de bestemmingsreserve dienstverlening afdelingen gebracht.

Publiciteit: deze kosten zijn lager dan begroot. Er zijn minder activiteiten richting media geweest als gevolg van de ziekte van de medewerkster maatschappelijke discussie.

Maatschappelijke discussie (diverse activiteiten) : deze zijn lager dan begroot doordat een aantal activiteiten mede gefinancierd zijn door de HV afdelingen zoals de socrateslezing en lokale en regionale debatten rond "menswaardig levenseinde". Dit in tegenstelling tot wat was voorzien.

Humanistisch Archief: Deze kosten zijn hoger dan begroot door de overdracht van de HV archieven naar het Utrechts Stadsarchief ad. € 28.000 en een bijdrage aan het jubileumboek van Rob Tielman ad. € 3000. Daar tegen over staat een extra bijdrage van het Steunfonds van € 26.367 als tegemoetkoming in deze kosten.

LHVVO: In verband met de landelijke financiering van het Humanistisch Vormings Onderwijs (HVO) met ingang van 1 september 2009 komt de bijdrage van het Humanistisch Vormings Onderwijs (HVO) datum te vervallen.

KPMG Audit

Document waaraan ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

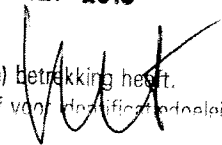
De personele kosten zijn hoger dan begroot. Voor de verklaring wordt verwezen naar de toelichting op de personeelskosten op pagina 22.

KPMG Audit
Document waaraan ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf van de identificatiebevoegden
KPA

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'W. K. K.', is written over the text.

Bestedingspercentage

Onderstaand is de verhouding van de totale bestedingen aan de doelstellingen in relatie met de totale baten procentueel weergegeven voor de jaren:

	<u>Realisatie 2009</u>	<u>Begroting 2009</u>	<u>Realisatie 2008</u>
Totaal bestedingen	1.645.807	1.666.330	1.590.603
Totaal baten	2.885.491	1.465.934	1.249.928
Bestedingspercentage	57,04%	113,67%	127,26%

Het bestedingspercentage is aanzienlijk lager dan begroot. De oorzaak daarvan is dat een aantal baten zoals de nalatenschappen en de beleggingen zeer moeilijk zijn te begroten en uiteindelijk de realisatie veel hoger is. De bestedingen liggen wel in de lijn van de begroting.

	<u>Realisatie 2009</u>	<u>Begroting 2009</u>	<u>Realisatie 2008</u>
	€	€	€
Kosten eigen fondsenwerving			
Directe activiteitskosten	77.630	89.400	91.900
Personeelskosten	156.962	154.174	145.176
Huisvestingskosten	16.209	17.770	16.116
Organisatiekosten	57.896	57.007	55.344
Afschrijving en rente	3.963	11.957	6.712
	<u>312.660</u>	<u>330.307</u>	<u>315.248</u>

Kostenpercentage fondsenwerving

Onderstaand is de verhouding van de kosten fondsenwerving in relatie met de totale baten procentueel weergegeven voor de jaren:

	<u>Realisatie 2009</u>	<u>Begroting 2009</u>	<u>Realisatie 2008</u>
Baten fondsenwerving	2.003.742	1.290.634	2.023.244
Kosten fondsenwerving	312.660	330.307	315.248
Kostenpercentage fondsenwerving	15,60%	25,59%	15,58%

Kosten van beleggingen

Beheerskosten vermogen	<u>29.919</u>	<u>32.000</u>	<u>29.267</u>
	<u>29.919</u>	<u>32.000</u>	<u>29.267</u>

Kosten beheer en administratie

Personeelskosten	97.283	95.554	89.978
Huisvestingskosten	10.045	11.013	9.989
Organisatiekosten	35.883	35.332	34.301
Afschrijving en rente	2.456	7.411	4.160
	<u>145.667</u>	<u>149.310</u>	<u>138.428</u>

Kostenpercentage beheer en administratie

Onderstaand is de verhouding van de totale lasten in relatie met de kosten van beheer en administratie procentueel weergegeven voor de jaren:

Totale lasten	2.134.053	2.177.947	2.073.546
Kosten beheer en administratie	145.667	149.310	138.428
Kostenpercentage beheer en administratie	6,83%	6,86%	6,68%

Voor elk personeelslid is een urenbesteding gemaakt naar bestemming. Hieruit zijn KPMG Audit
verdelingspercentages gekomen op basis waarvan de bovenstaand kostencategorieën worden Document waarop ons rapport d.d.
toebedeeld aan kosten beheer en administratie. 26 MEI 2010
Deze percentages zijn in de grondslagen opgenomen.

Toelichting lastenverdeling(model C)

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

	Doelstellingen		Werving baten			Beheer en administratie	totaal boekjaar	begroot boekjaar	vorig boekjaar
	doelstelling	%	Eigen Fondsen werving	Acties derden	Subsidies				
% berekend obv urenoverzicht		75,93%	14,86%			9,21%	100,0%		
Directe activiteitskosten	444.880		77.630			0	522.510	524.770	541.262
Personeelskosten	802.028		156.962			97.283	1.056.273	1.037.507	976.960
Huisvestingskosten	82.821		16.209			10.045	109.075	119.580	108.455
Organisatiekosten	295.828		57.896			35.883	389.607	383.625	372.434
Afschrijving en rente	20.250		3.963			2.456	26.669	80.465	45.168
Kosten van beleggingen							29.919	32.000	29.267
Totaal	1.645.807		312.660	0	0	145.667	2.134.053	2.177.947	2.073.546

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

Toelichting op lastenverdeling (model C)

	Realisatie 2009 €	Begroting 2009 €	Realisatie 2008 €
Directe activiteitskosten			
Activiteitskosten voor doelstellingen	444.880	435.370	449.362
Activiteitskosten voor fondsenwerving:			
Wervingsactiviteiten	73.010	81.400	78.461
Promotiemateriaal	4.620	8.000	13.439
	<u>77.630</u>	<u>89.400</u>	<u>91.900</u>
Totaal directe activiteitskosten	<u>522.510</u>	<u>524.770</u>	<u>541.262</u>
Personeelskosten			
Salarissen	823.321	837.313	782.902
Sociale lasten en pensioenpremies	176.017	184.359	151.517
Uitzendkrachten/ inhuur derden	130.212	65.000	105.986
Personele kosten Afdelingen	2.117	3.100	1.965
Opleidingskosten	11.767	10.000	8.432
Overige personeelskosten	38.265	37.000	40.646
	<u>1.181.699</u>	<u>1.136.772</u>	<u>1.091.448</u>
Al doorberekende salarissen	<u>125.426</u>	<u>99.265</u>	<u>114.488</u>
Totaal personeelskosten	<u>1.056.273</u>	<u>1.037.507</u>	<u>976.960</u>

Gedurende het boekjaar 2009 heeft het gemiddelde aantal werknemers in fte's 14,7 bedragen (2008: 13,6).

De salarislasten zijn ten opzichte van voorgaand jaar gestegen doordat een vacature op het secretariaat voor 0,6 fte is ingevuld en de CAO stijging in 2009.

De salarislasten zijn lager ten opzichte van de begroting als gevolg van niet geheel ingevulde vacatureruimte, opgenomen ouderschapsverlof en een verschuiving van het aantal uren van een duurdere werknemer naar een werknemer met een lager salaris.

De hogere uitgaven voor uitzendkrachten en inhuur derden zijn het gevolg van extra activiteiten ten behoeve van De Dialoog. De projectleider van het Humanistisch Verbond heeft een aantal activiteiten verricht voor de andere samenwerkingspartners om te voorkomen dat de Dialoog fase 3 geheel zou stagneren. Hiertegenover staan ook extra inkomsten

Huisvestingskosten

Huur (inclusief energie en water)	81.972	85.000	82.136
Huisvestingskosten afdelingen	13.093	14.580	10.092
Verzekeringen	1.766	3.000	2.075
Kantinekosten	57	2.000	429
Beheerkosten pand	12.187	13.000	12.287
Overige huisvestingskosten	0	2.000	1.436
	<u>109.075</u>	<u>119.580</u>	<u>108.455</u>

KPMG

KPMG Audit
Document waarvan ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificiedoeleinden:
KPMG Accountants N.V.

Realisatie	Begroting	Realisatie
2009	2009	2008
€	€	€

Organisatiekosten

Portokosten	6.174	8.000	6.199
Financiële administratie	45.987	35.000	47.499
Interne dienstverlening Humanitas	41.232	42.000	42.258
Advieskosten	16.048	5.000	2.732
Accountantskosten	31.893	30.000	28.524
Automatisering	33.971	35.000	34.476
Telefoon en faxkosten	2.024	3.000	635
Drukwerk	3.602	8.000	2.219
Repro	18.124	20.000	18.080
Kantoorbenodigdheden	2.879	3.000	2.869
Documentatiekosten	2.902	3.000	2.730
Lidmaatschappen/contributies	5.629	6.000	5.010
Kosten relatieadministratie	22.416	15.000	43.236
Bestuurskosten	9.400	9.000	4.604
Kosten notaris en advocaat	14.824	20.000	14.400
Publiciteitskosten	45.868	65.000	58.991
Kosten acties	20.938	20.000	20.699
Vrijval-Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	0	0	-19.748
Organisatiekosten Afdelingen	45.425	32.895	25.822
Overige kosten Afdelingen	7.257	13.730	19.319
Overige algemene en organisatiekosten	13.014	10.000	11.880
	<u>389.607</u>	<u>383.625</u>	<u>372.434</u>

De kosten voor de financiële administratie zijn hoger dan begroot doordat in de begroting per abuis de kosten exclusief btw zijn opgenomen.

De advieskosten zijn hoger dan begroot door juridische adviezen ad. € 7.190 ten behoeve van een ontslagprocedure en advies inzake aanpassing van de competentieprofielen ad. € 6.500 die hoger waren dan was voorzien.

De kosten relatieadministratie zijn hoger dan begroot. De hogere kosten hangen samen met de aanvullende selecties in het systeem t.b.v. de ledeninformatie en de training van het secretariaat.

Afschrijving en rente

Afschrijvingen	15.247	21.465	19.454
Rente rekeningen courant	4.794	56.000	18.165
Rente en bankkosten	6.628	3.000	7.549
	<u>26.669</u>	<u>80.465</u>	<u>45.168</u>

Kosten van beleggingen

Beheerskosten vermogen	29.919	32.000	29.267
	<u>29.919</u>	<u>32.000</u>	<u>29.267</u>

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft
Paraaf voor authenticatie te tekenen:
KPMG Accountants N.V. 23

Aan: het Bestuur en de directeur van Stichting Steunfonds Humanisme en van Vereniging Humanistisch Verbond en het Bestuur van Stichting Vrienden van het Humanistisch Verbond afdeling Haaglanden

Accountantsverklaring

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in deze jaarstukken opgenomen samengevoegde jaarrekening 2009 ten behoeve van het Centraal Bureau Fondsenwerving van de Verslaggevende eenheid Stichting Steunfonds Humanisme, Vereniging Humanistisch Verbond en Stichting Vrienden van het Humanistisch Verbond afdeling Haaglanden, statutair gevestigd te Amsterdam respectievelijk Utrecht en Den Haag, bestaande uit de balans per 31 december 2009 en de staat van baten en lasten over 2009 met de toelichting gecontroleerd.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

De directeur van de stichting/vereniging is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving Fondswervende Instellingen (RJ 650). Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer: het ontwerpen, invoeren en in stand houden van een intern beheersingssysteem relevant voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat, zodanig dat deze geen afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten bevat, het kiezen en toepassen van aanvaardbare grondslagen voor financiële verslaggeving en het maken van schattingen die onder de gegeven omstandigheden redelijk zijn.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht. Dienovereenkomstig zijn wij verplicht te voldoen aan de voor ons geldende gedragsnormen en zijn wij gehouden onze controle zodanig te plannen en uit te voeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De keuze van de uit te voeren werkzaamheden is afhankelijk van de professionele oordeelsvorming van de accountant, waaronder begrepen zijn beoordeling van de risico's van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

KPMG
KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) bevestiging heeft.
Paraaf voor identificatiedoelinden:
KPMG Accountants N.V.

In die beoordeling neemt de accountant in aanmerking het voor het opmaken van en getrouw weergeven in de jaarrekening van vermogen en resultaat relevante interne beheersingssysteem, teneinde een verantwoorde keuze te kunnen maken van de controlewerkzaamheden die onder de gegeven omstandigheden adequaat zijn maar die niet tot doel hebben een oordeel te geven over de effectiviteit van het interne beheersingssysteem van de stichting/vereniging. Tevens omvat een controle onder meer een evaluatie van de aanvaardbaarheid van de toegepaste grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van schattingen die het bestuur van de stichting/vereniging heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de samengevoegde jaarrekening 2009 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Verslaggevende eenheid Stichting Steunfonds Humanisme, Vereniging Humanistisch Verbond en Stichting Vrienden van het Humanistisch Verbond afdeling Haaglanden per 31 december 2009 en van het resultaat over 2009 in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving Fondswervende Instellingen (RJ 650).

Verklaring betreffende andere wettelijke voorschriften en/of voorschriften van regelgevende instanties

Wij melden dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Amstelveen, 26 mei 2010

KPMG ACCOUNTANTS N.V.

K.G.P. Tegel RA

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft.
Paraaf voor identificatiedoelenden:
KPMG Accountants N.V. 25

Resultaatbestemming

Het positieve resultaat ad. € 751.438 is conform de resultaatverdeling op pagina 11 onttrokken respectievelijk toegevoegd aan de desbetreffende continuïteitesreserve en bestemmingsreserve.

KPMG

KPMG Audit
Document waarop ons rapport d.d.

26 MEI 2010

(mede) betrekking heeft
Paraaf voor identificatie doeleinden:
KPMG Accountants N.V.